

Likeverd og samfunnsdeltakelse

I dagens Norge er det bred enighet om at alle mennesker er likeverdige og skal ha de samme mulighetene til livsutfoldelse og et selvstendig liv.

Likevel fører barrierer i samfunnet ofte til at funksjonshemmede ikke får leve i samsvar med egne ønsker, evner og interesser, eller delta i samfunnet som alle andre.

Tilgangen til riktig hjelpemiddel til rett tid er en viktig forutsetning for at funksjonshemmede skal kunne leve et aktivt og selvstendig liv.

Norges Handikapforbund jobber for å påvirke politikere og byråkrati over hele landet til å skape et samfunn for alle, der funksjonshemmede har like vilkår og samme muligheter for deltagelse som andre.

Hjelpemidler er en av våre hjertesaker.

Ønsker du mer informasjon?

Besøk nettsiden vår: nhf.no

Kontakt oss:

På telefon: 24 10 24 00

E-post: nhf@nhf.no

Norges Handikapforbund
likeverd og likestilling

Norges Handikapforbund 2014

En informasjonsfolder fra Norges Handikapforbund

Et aktivt og selvstendig liv med hjelpemidler

Tekniske hjelpemidler som rullestoler, krykker og høreapparater gir funksjonshemmede mulighet til å leve et selvstendig liv og delta aktivt på alle livets områder.

Menneskerettighetene slår fast at funksjonshemmede har rett til hjelpemidler, og at retten gjelder både hjemme, i barnehagen og på skolen, i yrkeslivet og på fritiden. Mennesker er forskjellige og har ulike behov, og det hjelpemiddelet som fungerer best for en, er ikke nødvendigvis det rette for en annen.

Norge har i utgangspunktet et godt system for formidling av hjelpemidler, gjennom folketrygdloven, NAVs hjelpemiddelsentraler og kommunene. Mange funksjonshemmede er fornøyd med tilbudet, men det er også veldig mange som opplever at hjelpemiddelformidlingen ikke dekker behovet godt nok. Tungvint byråkrati og mangel på individuell tilpasning skaper store utfordringer og hindrer funksjonshemmedes livsutfoldelse.

Norges Handikapforbund mener at hjelpemiddelformidlingen må bli bedre, slik at alle som trenger hjelpemidler sikres riktig hjelpemiddel til rett tid.

Forsidefoto: Illustrasjonsfoto: Colourbox

Fakta om hjelpemiddelformidlingen

- Retten til hjelpemidler er forankret i folketrygdloven. Formidlingen av hjelpemidler foregår gjennom NAVs hjelpemiddelsentraler i fylkene i samarbeid med kommunene, spesialisthelsetjenesten og kompetansesentre.
- FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter slår fast at funksjonshemmede har rett til hjelpemidler som sikrer en aktiv og selvstendig hverdag og deltakelse på alle samfunnsområder.
- Undersøkelser viser at hjelpemidler er et godt og virkningsfullt verktøy for et selvstendig og aktivt liv med mulighet for samfunnsdeltakelse.
- Om lag 400 000 mennesker har hjelpemidler på utlån fra hjelpemiddelsentralene. Ca. 53 % er over 67 år, ca. 10 % er barn.
- NAV kjøper inn nye hjelpemidler for 2,6 milliarder kroner per år og gjenbruker hjelpemidler for ca. 770 millioner.
- Nesten 78 % av dem som har hjelpemidler, bruker dem daglig.
- 3 av 4 oppgir å ha stor nytte av hjelpemidlene.
- 80 % av hjelpemiddelbrukerne er fornøyd med tilbudet. De eldste er mest fornøyd.
- Personer under 20 år og personer med sammensatte behov er minst fornøyd med hjelpemiddeltilbudet.
- Kommunene er i stor grad fornøyd med hjelpemiddelsentralene.
- Brukerpass er en ordning der erfarne hjelpemiddelbrukere kan ta direkte kontakt med hjelpemiddelsentralen eller hjelpemiddelleverandøren. Slik kan formidlingen foregå raskt og enkelt. Evalueringer viser at brukerplassordningen bidrar til valgfrihet og selvbestemmelse.
- Dagens rettighetsbaserte system i folketrygden har stor oppslutning.

Kilder: TNS Gallup/Nav, Tekniske hjelpemidler. Hva skaper fornøyde brukere? (2008). PWC, Organisasjonsanalyse av hjelpemiddelområdet (2009). NTNU, Evaluering av brukerplassordningen (2009). Arbeid og velferd 2/2013.

Utfordringer ved dagens hjelpemiddeltilbud

Norges Handikapforbund får mange henvendelser fra funksjonshemmede som opplever at hjelpemiddelformidlingen ikke fungerer godt nok. Konsekvensen er at hverdagen blir belastende for svært mange mennesker. Barn hindres i lek, læring og utvikling og voksne får begrensede muligheter til å ta utdanning, være i arbeid og ha en meningsfylt fritid.

Utfordringer som går igjen er:

- Manglende informasjon om hvilke rettigheter man har og hvilke muligheter som finnes.
- Lange ventetider i kommunene og på hjelpemiddelsentralene.
- Et tungrodd byråkrati, med mange søknadsskjemaer og kompliserte prosesser for å få tildelt hjelpemidler.
- Snevre muligheter til å prøve ut ulike hjelpemidler.
- Manglende innflytelse på valg av hjelpemiddel.
- For lite informasjon og opplæring fra fagfolk.
- Uthuling av rettigheter, ved at produkter tas ut av folketrygdloven.
- Stram anbudspraksis, som begrenser utvalget av hjelpemidler.
- Svekket tilgang til leverandørenes kompetanse når det gjelder utprøving, tilpassing og reparasjoner.
- Tilbudet varierer fra fylke til fylke.

NHF mener at:

- Hjelpemiddelområdet må styrkes.
- Myndighetene må fokusere mer på den verdien hjelpemidlene tilfører den enkelte og samfunnet, enn på kostnader.
- Retten til hjelpemidler må fortsatt forankres i folketrygdloven.
- Hjelpemidler må finansieres fullt ut – uten egenandeler.
- Alle må sikres tilgang til et bredt produktutvalg og ny teknologi.
- Alle må sikres individuelt tilpassede hjelpemidler.
- Alle må ha innflytelse på valg av eget hjelpemiddel.
- Det må ryddes opp i tidstyver og unødvendig byråkrati.
- Tilbudet om brukerplass og tilbudet til barn må bli bedre.
- Alle må sikres riktig hjelpemiddel til rett tid.